

Betri Bakkafjörður

Ársskýrsla
2020

Efnisyfirlit.

1. Inngangur
2. Verkefnisstjórn
3. Verkefnið
4. Staða starfsmarkmiða
5. Styrkt verkefni
6. Fundir
7. Lokaorð

1. Inngangur:

Á því eina og hálfu ári sem verkefnið Betri Bakkafjörður hefur starfað hafa margir jákvæðir þættir orðið til þess að byggðin við Bakkaflóa hefur styrkst. Það má nefna að fiskvinnsla er rekin af tveimur fyrirtækjum, smábátum hefur fjölgað, gisting og veitingaraðstaða er fyrir hendi á staðnum. Þá hafa opinberir sjóðir komið að ýmsum málun s.s. átaki í orkusparandi aðgerðum, en níu aðilar sóttu um styrk til Orkusparandi aðgerða og hlutu allir framlag. Uppbygging á tanganum upp af gömlu höfninni er eitt af þeim verkefnum sem farið var af stað með á liðnu ári. En verkefnið sem ber nafnið **“Hafnartangi á Bakkafirði -áningarstaður við ysta haf”** hlaut styrk úr Framkvæmdasjóði ferðamannastaða að upphæð 30 milljónir. Þá hafa íbúar og fyrirtæki gert átak í umhirðu húsa og umhverfis. Unnið hefur verið að uppbyggingu vegar milli Bakkafjarðar og Þórshafnar með bundnu slitlagi, en fjárveiting fékkst til verkefnisins á samgönguáætlun. Verkefnið skiptir miklu máli fyrir sveitarfélagið og svæðið í heild, auk þess að treysta byggð á Norðausturhorni landsins.

2. Verkefnisstjórn:

Verkefnisstjórn er skipuð fulltrúum samstarfsaðila um verkefnið, það er sveitarfélagi, landshlutasamtökum, atvinnuþróunarfélagi, íbúum og Byggðastofnun. Verkefnisstjóri var ráðinn og tók til starfa 1. júní 2019. Töluverðar breytingar urðu á verkefnisstjórn á árinu. Nýr fulltrúi kom frá Langanesbyggð, íbúum, Byggðastofnun og Samtökum sveitarfélaga og atvinnuþróunar á Norðurlandi eystra

Verkefnisstjórn verkefnisins „Betri Bakkafjörður” skipa:

Gunnlaugur Steinarsson, fulltrúi íbúa
Jónas Egilsson, sveitarstjóri Langanesbyggðar
Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun
Vigdís Rún Jónsdóttir, verkefnastjóri menningarmála á Norðurlandi eystra
Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun
Mariusz Mozejko, fulltrúi íbúa
Baldvin Valdemarsson, verkefnastjóri Samtaka sveitarfélaga og atvinnuþróunar á Norðurlandi eystra
Þorsteinn Ægir Egilsson, oddviti Langanesbyggðar

Breytingar urðu á verkefnisstjórn á árinu. Gunnlaugur Steinarsson, tók sæti Arnmundar Marinóssonar sem flutti af svæðinu. Helga Harðardóttir leysir Evu Pandoru Baldursdóttur tímabundið af í fæðingarorlofi og Baldvin Valdemarsson kom inn fyrir Reinhard Reynisson, sem hvarf til annarra starfa.

Verkefnisstjóri: Ólafur Áki Ragnarsson

Hlutverk verkefnisstjórnar er meðal annars að móta verkefnisáætlun og tryggja að henni sé fylgt, auk þess að móta stefnu varðandi kynningu á verkefninu fyrir viðkomandi byggðarlag.

3. Verkefnið:

Verkefnið byggir á verkefnalýsingu sem unnin hefur verið á vegum Byggðastofnunar fyrir verkefnið Brothættar byggðir. Meginmarkmið verkefnisins er að stöðva viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðakjörnum og í sveitum landsins. Sérstaða verkefnisins er fólgin í virkri þátttöku íbúa og víðtæku samstarfi stjórnkerfis og stoðstofnana við viðkomandi samfélag. Í hverju verkefni, það er hverri brothættri byggð, er mótuð skýr framtíðarsýn, markmið og verkefnastofn og unnið samkvæmt áfangaskiptu verklagi Brothættra byggða. Verkefni sem sett voru fram fyrir Bakkafjörð eru afrakstur íbúafings, vinnu verkefnisstjórnar og niðurstaða íbúafundar. Meginmarkmiðin eru fjögur ásamt undirflokkum. Gerð er frekari grein fyrir einstökum verkefnum/aðgerðum ásamt því að tímasetja verkefni, sem er þáttur í því að ná viðkomandi starfsmarkmiðum.

Þau verkefni sem stefnt var að í upphafi árið 2019 og komin eru í farveg eða lokið við, eru metin eftir stöðu þeirra. Um er að ræða huglægt mat verkefnisstjóra.

4. Staða starfsmarkmiða desember 2020:

I. Meginmarkmið: Sterkir samfélagsinnviðir						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 1.1: Sníða lausn í skóla- og vistunarmálum sem hentar börnunum og samfélaginu við Bakkafjörð fyrir lok maí Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra	x					Fulltrúar sveitarstjórnar ásamt foreldrum og Hverfisráði hafa fundað um málið en ekki náð fram niðurstöðu.
Starfsmarkmið 1.2: Aðstoða fólk sem lengi hefur verið atvinnulaust við að komast aftur í virkni fyrir lok mars 2021. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Starfsendurhæfingu Norðurlands, Heilbrigðisstofnunina og VIRK.	x					Með tilkomu nýrra rekstraraðila að fiskvinnslu á staðnum sköpuðust störf sem íbúar í atvinnuleit nýttu sér.
Starfsmarkmið 1.3: Koma á fót kaffihúsi, veitingastað og pöntunarþjónustu fyrir 18. október 2019. Ábyrgð: Rekstraraðili Hafnartanga 4.		x				Sveitarfélagið endurbyggði húsnæði að Hafnartanga 4, og leigði út til rekstraraðila. Húsnæðið hentar vel til rekstrar sem veitinga-, kaffihús og verslunar. Þá bíður húsnæðið upp á ýmsa möguleika fyrir íbúa til afþreyingar.
Starfsmarkmið 1.4: Kanna möguleika á samstarfi við Orkusetur/Orkustofnun um átak í orkusparandi aðgerðum á íbúðarhúsnæði, fyrir lok mars 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjórn.					x	Farið var í átak með íbúum samhliða því þegar Orkusjóður auglýsti eftir umsóknum til orkusparandi aðgerða. Níu umsóknir voru sendar til Orkusjóðs frá Bakkafirði og hlutu allar jákvæða afgreiðslu.

Starfsmarkmið 1.5: Vinna markvisst að því að auka sókn frumkvöðla í samfélaginu í styrktarsjóði fyrir utan verkefnið Betri Bakkafjörð. Að lágmarki verði komnir fjórir styrkir til verkefna í byggðarlaginu fyrir lok október 2020 Ábyrgð: Verkefnisstjóri					x	Einstaklingar og fyrirtæki hafa sent inn umsóknir í hina ýmsu sjóði á árinu. Nefna má Framkvæmdasjóð ferðamannastaða, Minjastofnun og Orkusjóð. Verkefnisstjórn sendi inn umsókn um fjármagn í Stefnumótandi byggðaáætlun B.8 fjarvinnslustörf og SSNE sendi jafnframt inn umsókn um fjármagn til fjarvinnslustarfa á Bakkafjörð. Ekki reyndist unnt að styrkja verkefnið að þessu sinni.
Starfsmarkmið 1.6: Lokið verði við lagningu ljósleiðara í byggðina við Bakkaflóa á árinu 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð					x	Búið er að tengja byggðina á Bakkafirði við ljósleiðara sem lagður var í þorpið á árinu.
II. Meginmarkmið: Öflugt atvinnulíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 2.1: Kominn verði viðbótar sértækur byggðakvóti í farveg fyrir lok nóvember 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og Byggðastofnun.					x	Fyrirtæki í sjávarútvegi á Bakkafirði fengu úthlutað byggðakvóta sem skapað hefur atvinnu á staðnum.
Starfsmarkmið 2.2: Komin verði tvö fjarvinnslustörf í Grunnskólahúsinu á Bakkafirði fyrir lok febrúar 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Langanesbyggð.		x				Samkomulag var gert við Þjóðskjalasafn Íslands um tvö fjarvinnslustörf á Bakkafirði. Góð aðstaða er til staðar að Skólagötu 5. Verkefnisstjórn sendi inn umsókn um fjármagn í Stefnumótandi byggðaáætlun B.8. SSNE sendi jafnframt inn umsókn um fjármagn til fjarvinnslustarfa á Bakkafjörð í C.1. Ekki reyndist unnt að styrkja verkefnið að þessu sinni.
Starfsmarkmið 2.3: Skapa umgjörð og fá náttúrufræðing til starfa á staðnum fyrir mitt ár 2020 í samræmi við tillögu 5 í skýrslu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni byggðarinnar við Bakkaflóa. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við verkefnisstjórn, ráðuneyti og viðeigandi stofnanir.		x				Starfsmenn Náttúrustofu Norðausturlands unnu góða skýrslu um starf náttúrufræðings við Bakkaflóa. Ekki hefur tekist að fjármagna verkefnið að hálfu ríkisins.
Starfsmarkmið 2.4: Ferðapjónusta tengd skólahúsnæðinu fyrir lok júní 2019 Ábyrgð: Rekstraraðili Skólagötu 4.				x		Skólahúsnæðið hentar vel fyrir gístiaðstöðu. Búið er að koma upp aðstöðu til reksturs ferðapjónustu, sem fór af stað á vordögum 2019.
Starfsmarkmið 2.5: Kortleggja möguleika á að koma upp afþreyingu á svæðinu, til dæmis stangveiði, hvala- eða fuglaskoðun og/eða komu		x				Verkefnisstjórn styrkti aðila sem er að fara út í hvala- og fuglaskoðun. Vegna Covid-veirunnar hafa plön raskast.

«Expedition» skemmtiferðaskipa fyrir mitt ár 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við frumkvöðla						
Starfsmarkmið 2.6: Skilgreina/kortleggja og merkja gönguleiðir í nágrenni Bakkafjarðar. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar í samstarfi við atvinnu- og nýsköpunarnefnd Langanesbyggðar og Markaðsstofu Norðurlands				x		Greinargott gönguleiðakort er til yfir helstu gönguleiðir umhverfis Bakkafjörð. Þá eru til stikur til að merkja helstu leiðir. Framhald verkefnisins er á borði Hverfisráðs Bakkafjarðar.
Starfsmarkmið 2.7: Koma starfsemi af stað í húsnæði við Hafnargötu 2-4, fyrir apríl 2020. Ábyrgð: Eigendur húsanna í samstarfi við verkefnisstjóra.					x	Bjargið ehf. keypti þrotabú Toppfisks og kom á fót fiskvinnslu sem hefur skapað störf fyrir ákveðinn hóp.
Starfsmarkmið 2.8: Námskeið í stofnun fyrirtækja. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Nýsköpunarmiðstöð.	x					Ekki hefur orðið af þessu verkefni, en mikilvægt að fylgja því eftir.
Starfsmarkmið 2.9: Láta útbúa áningastaði/útskot við veginn um Langanesströnd Ábyrgð: Sveitarstjórn Langanesbyggðar.					x	Með nýjum uppbyggðum vegi sem unnið er að milli Þórshafnar og Bakkafjarðar verður komið fyrir áningarstöðum/útskotum á valda staði.
III. Meginmarkmið: Aðlaðandi umhverfi Bakkafjarðar						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 3.1: Sérstaða Bakkafjarðar og nærsveita verði skilgreind. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúa og fjölmiðla.				x		Bakkafjörður byggir tilvist sína á sjósókn og sjávarútvegi. Þá eru tækifæri til staðar í landbúnaði og ferðaþjónustu sökum þess að svæðið er talið henta vel til sauðfjárræktar. Náttúran og víðernið eru ákveðin tækifæri fyrir tiltekinn hóp ferðamanna.
Starfsmarkmið 3.2: Virkja kraft íbúana til framfara. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúasamtök			x			Íbúar hafa í gegnum árin verið virkir í því að hlúa að byggðalaginu. Áhugi íbúa s.s. á umhverfismálum, skógrækt, eyðingu lúpínu og verndun gamalla húsa er ákveðinn styrkur samfélagsins.
Starfsmarkmið 3.3: Aðgerðaráætlun í umhverfismálum. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við hverfisráð og íbúa, m.a. með vísan í tillögur ráðherraskipaðrar nefndar um samfélagssáttmála			x			Sveitarfélagið Langanesbyggð hefur skoðað möguleika sem felast í samstarfi á svæðinu í sormálum.
Starfsmarkmið 3.4: Meta kosti þess að endurheimta Bláfánann fyrir höfnina. Ábyrgð: Langanesbyggð					x	Málið hefur verið skoðað og niðurstaðan var að ekki væri ástæða til að endurheimta Bláfánann að svo stöddu.

Starfsmarkmið 3.5: Langanesbyggð verði í fremstu röð varðandi innleiðingu heilsueflandi samfélags. Ábyrgð: Stýrihópur um heilsueflandi samfélag, HSAM hópurinn.		x				Í Langanesbyggð eru íbúar meðvitaðir um mikilvægi þess að stunda heilsueflandi starfsemi, m.a. með útivist og nýta sé það sem íþróttamiðstöðin hefur upp á að bjóða.
Starfsmarkmið 3.6: Átak verði gert í bættri hirðingu fasteigna og umhverfi. Ábyrgð: Íbúar, fyrirtæki, fasteignaeigendur og Langanesbyggð					x	Húseigendur á Bakkafirði halda almennt húsum sínum vel við. Gert hefur verið átak í lagfæringu íbúðar- og atvinnuhúsa, sem kölluðu á endurbætur, auk þess að lagfæra umhverfi þeirra.
IV. Meginmarkmið: Skapandi mannlíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 4.1: Skipuleggja gamla hafnarsvæðið Ábyrgð: Langanesbyggð og verkefnisstjóri.					x	Deiliskipulag af gamla hafnarsvæðinu hefur fengið lögformlega afgreiðslu.
Starfsmarkmið 4.2: Innlendum og erlendum nemendum á listabraut verði boðin aðstaða á Bakkafirði. Ábyrgð: Verkefnisstjóri	x					Verkefnið hefur ekki farið af stað.
Starfsmarkmið 4.3: Kvikmynd um Langanesbyggð. Ábyrgð: Langanesbyggð	x					Verkefnið hefur ekki farið af stað.
Starfsmarkmið 4: Skógrækt í þéttbýlinu. Ábyrgð: Verkefnisstjóri			x			Áhugafólk um skógrækt hefur haldið úti félagi sem hefur gróðursett tré á svæðinu.
Starfsmarkmið 4.5: Efla samstarf/tengsl innan sveitarfélagsins. Ábyrgð: Íbúasamtök		x				Þáttur í eflingu tengsla innan sveitarfélagsins var stofnun Hverfisráðs. Halda þarf áfram vinnu við eflingu samskipta innan sveitarfélagsins.
Starfsmarkmið 4.6: Íslenskukennsla fyrir útlendinga Ábyrgð: Langanesbyggð	x					Ekki hefur orðið af þessu verkefni.
Starfsmarkmið 4.7: Virkja íbúasamtök Bakkafjarðar. Ábyrgð: Íbúar				x		Stofnað var Hverfisráð sem er ákveðið skref á þessari braut.

5. Styrkt verkefni:

Verkefnisstjórn hefur samþykkt fjármuni til níu verkefna að upphæð kr. 13,5 milljónir. Um er að ræða fjölbreytt verkefni sem snerta hina ýmsu þætti samfélagsins. Sex verkefni fara til fyrirtækja eða stofnana. Þrjú verkefni fara til einstaklinga, tveggja karlmannna og eitt verkefni fer til konu.

Verkefni sem hafa hlotið styrk og staða þeirra um áramótin 2020/2021:

Úthlutun 2020		0%	20%	40%	60%	80%	100%	Á bið
Bjargið ehf, fiskvinnsla	Endurbætur á starfsmannarými						x	
Bakkfiskur ehf	Bragginn - menningarhús							x
Bjargið ehf, fiskvinnsla	Endurbætur á vinnsluhúsnæði						x	
Baldur Öxdal Halldórsson	Halldórshús, byggt um 1906, endurbætur			x				
Langanesbyggð	Endurbætur á tjaldstæði Bakkafirði			x				
Þórir Örn Jónsson	Markaðsáttak Bakkafjarðar						x	
Malgorzata Bluszeko	Ræktun matjurta til endursölu			x				
N4 ehf.	Uppskrift að góðum degi í Bakkafirði						x	
Fornleifastofnun	Skeggjastaðir fornminjar						x	

“Hafnartangi á Bakkafirði -áningarstaður við ysta haf”

6. Fundir:

Verkefnisstjórn hélt átta formlega fundi á árinu. Verkefnisstjóri hefur setið fundi hverfaráðs Bakkafjarðar og verkefnisstjórnar um uppbyggingu á Tanganum. Þá eru haldnir reglulegir fundir starfsmanna SSNE.

7. Lokaorð:

Verkefnið Betri Bakkafjörður fór að stað um mitt ár 2019. Það er mat verkefnisstjóra að verkefnið hafi haft jákvæð áhrif á samfélagið á Bakkafirði. Bakkafjörður sem orðið hafði fyrir miklum áföllum sem erfitt gæti reynst að vinna til baka, hefur tekið jákvæðum breytingum sem líkur eru til að styrki samfélagið til frambúðar. Áföll sem leitt höfðu til fólksfækkunar, samdráttar í atvinnu og þjónustu. Ríki, sveitarfélag, fyrirtæki og einstaklingar hafa lagt sitt af mörkum til að snúa þróun samdráttar og hnignunar við. Fyrirtæki hafa verið endurreist, vegakerfið milli þéttbýlisstaðanna hefur verið bætt til muna. Einstaklingar og fyrirtæki hafa komið með atvinnutækifæri á staðinn bæði ný og eflt þau sem fyrir voru. Þá hefur verkefnisstjórn styrkt aðila í gerð kynningarefnis um svæðið þar sem kostir þess hafa verið tíundaðir. Auk þess hefur verkefnisstjóri og verkefnisstjórar byggð á Norðausturhorninu kynnt svæðið sameiginlega með skrifum í landsmálablöðin.